

Titel: Indlaeg, [SogS] 122-0160

Citation: "Indlaeg, [SogS] 122-0160", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 2. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_122-shoot-wacc-1992_0005_122_SogS_0160_p2_bP1_TB00003/facsimile.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

givne med ordene. Lydene er de fra fædrene overleverede med de forendringer, der er betingede paa den ene side fysiologisk-akustisk, paa den anden side historisk-sociologisk ved samfundsklassernes indbyrdes indflydelse og ved indflydelse fra nabosamfund.

b. Ved den historisk-sociologiske betingede indflydelse gælder paa en vis maade tyngdeloven, idet den højere klasse paa virker den lavere, det højere samfund det lavere. Højere gaa man dog sige, at det, der trænger igennem, det, der hevder sig i sproget, er det, der skænes at være efterlignelsesværdigt (hvilket saa atter bestemmes af sociologiske faktorer).

M.h.t. de betydningsberende elementer kan der gøres den iagttagelse, at der ikke er nogen klar grænse for paa virkningens størrelse. Der kan optages lige saa mange ord, det skal være, naar den sociologiske indflydelse er tilstrækkelig stærk. Også den sociologiske indflydelse gør ikke holdt foa sprogetstrukturen. Paa dansk er et i grammatisk henseende centralt verbum som blive af fremmed oprindelse. Sandfæd paaviste, hvorledes der indenfor de typologisk højet forskellige balkansprog er udbredt fælles syntaktiske fænomener, der har deres oprindelse i det centrale kultursprog, græsk, fx. tabet af infinitiv.

Men heraf følger, at man ingenlunde kan være sikker paa, at der indenfor et sprogs betydningsberende elementer er mere end en vis tilnærmelse til et logisk system, og at i hvert fald den ensidige beskrivelse af det, der forefindes -- hvilket kan være pædagogisk rimeligt -- ikke er videnskabeligt tilfredsstillende.

Videnskabeligt tilfredsstillende er en sprogbeskrivelse kun, naar den viser, hvad de historiske data har ført til.

En uhistorisk og uociologisk metode miskender sprogets væsen. Det betyder selvfølgelig ikke, at kun sproghistorie skulde være sprogvidskab. Lad mig blot som et eksempel paa en ypperlig tilstandebeskrivelse, der udnytter de historiske og sociologiske data, nævne Aage Hansens bog om stød.

3. Paa basis af denne erkendelse af sproget som det overleverede forstaa ogsaa det faktum, at det enkelte menneskes erkendelseform er afhængig af det sprog, han vokser op med. Vi har i det sprog, vi taler og tænker, fordelingen af utalte generationers erfaringer og ordningen af fænomener og forestillinger. "Weil dir ein vers gelingt in deiner gebildeten sprache -- die für dich dichtend und denkt, glaubst du ein dichter zu sein" siger Schiller. Men vi er da ogsaa afhængige af disse ufuldkomne erfaringer og saa ydmygt erkende den begrænsning af vor erkendelse, som følger heraf. Vi maa ogsaa erkende, at folk af an-